

SETMANARI DE LITERATURA, NOVAS Y ANUNCIIS

Dedicat ab preferencia al desarrollo de la vida teatral de Catalunya.

SORTIRÁ LOS DISSAPTES

PREUS DE SUSCRIPCIÓ:
En Barcelona. Ptas. 2 trimestre.
Fgra ciutat. . » 2 »
Extranjery
Ultramar. . » 10 l' any.

Director: D. JOAN BRŪ SANCLEMENT

REDACCIÓ Y ADMINISTRACIÓ:
Carrer de Petritzol, 6, quart.
Despatx: de 12 à 2.

PREUS DE CADA NÚMERO:
Número corrent. . . 0'10 Ptas.
» atrassat. . . 0'15 »
» » pera
los no suscrits. . . 0'20 »

PÉRDUA DOLOROSA

Mal any es lo present pera 'ls amichs de la pàtria historia. En Febrer tinguerem de deplorar la mort del inolvidable D. Antón de Bofarull y de Brocá; avuy, la mort ha segat la existencia de D. Manuel de Bofarull y de Sertorio, un dels homes que més falta farán per lo irremplazable del càrrech que ocupava y lo entranyable amor ab que 'l desempeñava. Era D. Manuel de Bofarull lo degá dels historiadors catalans y lo més antich dels membres del cós de Bibliotecaris Arxivers del Estat. Son ilustre pare D. Prósper de Bofarull passá los millors anys de sa vida en la instalació del Arxiu de la Corona d' Aragón, en lo lloch que avuy se trova instalat en lo carrer dels Comtes de Barcelona y pot dirse que salvá de la destrucció aquell tresor de milers de documents històrichs, treyntlos de las golfas del palau de la Audiencia y obtenint del Govern edifici hont colocarlos. D. Manuel, que heredá lo talent y la afició de son pare, ha viscut constantment en lo Arxiu y conaturalisat ab aquells pergamins, era ell la crónica vivent de Catalunya.

¡Quina fredor se notará ara en aquellas vastas salas, trobantse á faltar la venerable y sempre amiga persona del amich de tots los que una vegada ó altra acudian á consultar las fonts de nostra historial

Lo trevall del Sr. Bofarull era constant; ell sabia de memoria, ó forsa de maneig, tot lo llarch catálech de títols de aquells llarguissims prestatjes y lo mateix facilitava al escriptor que acudia en busca de datos pera son trevall particular lo

que ansiós li demanava, que ajudava en la traducció é interpretació de textos manuscrits y moltas eran las vegadas que al rebre una carta d' algun historiador extranger preguntant si en lo Arxiu que tenia baix la seva custodia existian tals ó quals documents, pera fer en cas afirmatiu un viatge á fi d' estudiarlos, en Bofarull enviava com á contestació la copia de má seva de tots los datos referents al assumpto consultat.

Lo seu tracte afable y lo seu gran saber en lo ram especial que constituïa en ell una passió fervent, feren son nom conegut de tot Europa y y extengueren per tot lo mon civilisat la fama del Arxiu de la Corona d' Aragón.

Se compendrà, donchs, que eran incalculables los serveys prestats per D. Manuel de Bofarull á la historia de la terra.

Com á obras donadas per ell á l' estampa no recordém várias y totas ellas son únicament de consulta, per quin motiu son poch conegudas del gran públich, pero apreciabilíssimas pera l' escriptor é historiador.

Es notable per sa extensió, puig que comprén 12 extensos volúms la *Historia del movimiento y guerra de Cataluña* en temps de D. Joan II, obra comensada per D. Prósper de Bofarull, qui doná á llum los 4 primers volúms y que fou acabada per D. Manuel, son fill. Publicá també reunits tots los documents que informan la historia del interessant *Proceso contra D. Bernardo de Cabrera*, obra en 3 volúms; del *Proceso instruido contra D. Jaime III de Mallorca*, en 3 volúms; del *Proceso contra el último conde de Urgel*, en 3 volúms y del *Proceso de los nobles*

de la Unió Aragonesa, en temps de Pere IV. Donà també a llum la *Guerra entre Castilla, Aragón y Navarra* (1431). La organització dels antics *Gremios y Cofradias de la Corona de Aragón*; las *Rentas y Ordenacions de la casa real de Aragón* durant los regnats de Pere III y Pere IV; imprimí opúsculs inèdits de historiadors antics y altres treballs que fora inacabable citar un per un. Y tot això es fet ab abundancia asombrosa de documents inèdits traslladats al paper ab gran zel desde l'arsenal que 'l sabi Arxiver tenia al seu cuidado y á disposició del públich ilustrat y amant d'escorcollar y anotar noticias vellas.

Difícil es de reemplaçar lo càrrech vacant que al baixar á la tomba deixa D. Manuel de Bofarull y de Sertorio. Nosaltres, al donar lo pésam á sa familia per tant dolorosa pèrdua, fem vots pera que la mort de tan distingit patrici no sia pera l'Arxiu de la Corona d'Aragó, auguri de funestas conseqüències.

J. S.

Teatro Catalá

LA LLANTERNA MÁGICA.—Humorada ab un prelude y dos actes, dividits en nou quadros, original de C. Gumá y estrenada la nit del 24 del passat en lo teatro de Novetats.

Hi havia cert interès pera presenciar l'estreno de aquesta obra. Més ó menos se sabia que 's tractava principalment de una crítica del nostre municipi y ningú més apropósit que 'l popular redactor de *La Esquella de la Torratxa* y de *La Campana de Gracia* pera tractar aquesta qüestió més intencionadament, ja que en los referits setmanaris ha donat bonas provas de destresa en manejar la sátira.

No quedaren defraudadas las esperansas del públich. Totas las vistas que successivament varen desfilar per la llanterna siguen en del agrado de tothom, conforme ho atre titaren las riallas y los aplausos ab que varen ser rebudas. Com totas las revistes, *La Llanterna mágica* no está subjecte á un argument per medi del qual se va desarrollant una acció dramática, res d'això: 's tracta sols de una colecció de quadros sueltos, sense que cap ilació tingan entre sí. En lo prelude 's presenta l'inventor de la llanterna y explica com per medi d'aquell nou invent presentará al públich una sèrie de vistas que produhirán la mateixa ilusió del natural. Y baixa un teló en lo que imitant una vista de la dita llanterna s'hi ven un cartell contenint lo títol dels quadros, sostingut per Colón y per l'ex-alcalde Sr. Porcar y Tió, vestit de municipal.

Aquest teló va ser ab justicia aplaudit per lo gracies que resultan las dues caricaturas.

Y acte s guit comensan á exhibirse las vistas.

La primera representa unas eleccions municipals, quadro animat y qual final, que es l'*escrutini*, es molt ben trobat. Després vé á continuació la prensa

periódica; lo laborator oficial, quadro també molt gracios y una revista de las festas del Centenari de Colón plena de xistes que 'l públich rigué de molt bona gana. En lo segon acte 's presenta primer la colecció de fieras representadas per los consums, lo Parch los empedrats, l'alumbrat y 'l caciquisme; després, una revista d'espectacles; una sessió d'Ajuntament, quadro abundant en alusions que ja no poden ser més transparents; un altre titulat «murmuracions» y per fi un tech que celebran los concejals á Casa de la Ciutat y de la que son lletsats per la opinió pública y per la estatua de Fivaller.

Per tot lo dit se compendrà que *La llanterna mágica* abunda en situacions cómicas molt ben trobadas y que la sátira hi es manejada ab molt garbo y desenfado. Además la obra está escrita en vers que, com del Sr. Gumá, es sempre fácil y plé de graciosos acudits.

Lo mestre Sr. Jimenez ha compost pera aquesta producció uns quants números de música molt agradables: un prelude, un dúo de municipals que cantan los Srs. Oliva y Montero y unas coplas que en lo segon acte canta lo Sr. Esteve.

La execució sigué bona per part de tots los actors, distingintse las Srtas. Sala y Galcerán, las Sras Ferrer y Morera y los Srs. Oliva, Pigrau, Esteve, Parrenyo, Montero y Virgili.

M.

NEVANT

Lo cel es gris tot ell, la neu que cau
 dels núvols, va extenent lo seu blanch vel;
 no 's veuen flors ni 's sent que canti l'au
 ¡pobrets aucells! ¡y quín patir més cruel!
 Lo camí 's fa fangós; los camps, revolts;
 los arbres sechs, sens fullas ni verdor;
 ¡y quín dia, Senyor, de desconsols
 es aquest pel pobret treballador!
 ¿Quí sab si mentres jo en ma casa estich
 donantme suau escalf la roja llar,
 en mitj d'ays de dolor... plé de fatich
 y de fret, algú acaba d'espírar?

JOSEPH M. GRAU.

Girona.

L' ORGA

(T. DEL FRANCÉS)

Los dos vells se deixavan, decaure, insensiblement, havent ja sofert tantas amarguras y tantas penas.

Aquesta volta l'inventor ja havia buscat prou.

Se confessava vensut. Sols arrastrat per una derrera aplicació de son esperit inventiu, havia construït ab moltas pessas, utilisant trossos de fusta recullits per tot arréu y ab bossins de cer trovats al peu de las parets que tancan los solars sense edificar, una especie d'orga informe, colocada dins d'un caixó de fusta blanca grollerament treballat.

Tot alló produhia uns sonidos extranyes, ploráners, exhalantse en planyivolas y dolsas armonías.

Pera dur á terme aquell treball li havían calgut tres anys y tots dos sentían per aquell trasto, resúm

lamentable de una vida de investigacions, de descobriments y de ingeniosos esforços, no sabian quina extranya afecció.

Cada vespre, la dona arreglava cuydadosament l'orga, la espolsava ab un carinyo, ab un amor!...

Passat algun temps, un dia la vida de la vella va apagar-se repentinament, com s'apaga un llumet al acabárseli l'oli que l'alimenta.

Y l'home quedá sol en la terra, sol ab lo seu invent lamentable.

Una afecció boja per l'orga havia sols quedat en ell. En aquest darrer producte del seu geni semblava concentrar tota la sollicitut que á sos antichs invents havia dedicat.

Sols que comensava á no sentir-la. S' anava tornant mol sórt.

No obstant, lo dolor aná debilitant-se poch á poch, fent-se menos sensible. Tot lo que veyia pel carrer li era menos indiferent; se cuydava més de demanar caritat, desitjant adelantar algun quartet.

Mes, cosa extranya, li semblava que la caritat pública disminuïa á mida que més l'havia de menester; fora d'algunes personas del barri que 'l coneixían y passant li tiravan l'acostumada almoyna, de ningú més se podia refiar. Llavors, vagament inquiet, feya voltar ab major violencia la maneta de l'orga, fins á agotar sas débils forsas.

Mes, ¡ay! del pobre instrument cansat de tant servir, desllorigat, ja no 'n sortia cap só. Ab prou feynas alguna vegada, quan voltava molt depressa, 's sentia tot just un soroll de ferragots, provinent de la cadena de trasmisió. Si per casualitat los passants s'aturavan, en lloch de comoures, sonreyan al veure aquella caixa y al sentir lo ruido extravagant que 'n surtia.

Y lo vell, sense comprendre res, dejunava, dejunava. Y lo seu cós se tornava quasi transparent. Ja del tot sórt, á la fi, tocava l'orga furiosament, atormentat per la inexplicable y contínua mala sort.

Un día, un adroguer, lo seu benefactor constant, li digué:

—Escoltéu, mestre... ¿que per ventura us creyéu tocar alguna cosa?

Lo pobre no 's doná per entés. L'altre afegí:

—Está espatllat aquest trasto.

—¿Cóm?

—Que ja no toca res.

—Res! res! repelí 'l vell.

Y s'en aná, tot mirant-se l'orga ab estupor.

Se cregué que li havían gastat una broma. No obstant, atormentat per aquella idea, va anar á col·locarse darrera d'una criatura y bruscament se posá á tocar.

La criatura ni 's bellugá tan sols.

Llavors lo vell s'aturá, los ulls mirant en lo buyt, com si un abisme s'hagués obert de un plegat al seu davant. Una angoixa terrible s'apoderá d'ell, reasumint tots los sufriments passats.

Algunes personas se 'l miravan. Maquinalment, d'un moviment automàtic, torná á fer rodar la maneta del seu instrument silenciós.

Y durant dias y mesos, continuá la mateixa mísera pantomima, y la gent s'aturava ab extranyesa al

veure pels recons solitaris á un vell qu' ab persistencia idiota furgava en una caixa de la que n'eixia un soroll de ferragots....

HARRY ALIS.

DOLORAS

LOS DOS CONTAGIS

I

En vicis en Ramón va malversarne ab l'espai de dos anys un capital, y 'ls amichs lo seguian, sens pensarne que estavan contagiand-se lo seu mal.

Malalt de la verola caygué un dia trovant-se sens recursos y sens llar, y tement lo contagi, ab vil falsia tots los amichs lo van abandonar.

PER EGOISME

II

Vas dirme un jorn que, boja, me estimavas y jo al punt te creguí; pro al cap d'un any de mi no 't recordavas puig á un altre igualment vas doná 'l sí.

Avuy que aquell no 't vol, amor me imploras veyente de la vida á la tardor.

No diguis que m'adoras, puig per tu solsament sens tal amor.

IGNASI IGLESIAS.

LO SENYOR RÁFOLS

¿No 'l coneixen? No es possible, l'han d'haver vist. Es baix, sech, moreno, té 'ls ulls fon-dos y petits, camina com si tingués poagre, y no es per que verament ne pateixi, sino per imitar á un senyor conegut séu, que no gasta salut, y á qui ell respecta, no per altra rahó que la de que algunas vegadas li ha confiat en secret algo... que 'ls diaris — que 'l senyor Ráfols no llegeix — ja han portat lo dia avans. No falta may á cap professó ni festa, sempre qu' aquesta siga promoguda per l'element moderador.

—Y be, dirán vostés, déu ser un home ab molts mérits personals, déu possehir títols académichs, ó be déu ocupar un elevat lloch en la Administració...

Donchs res de aixó li succeheix. Cap d'aquets mérits ni títols posseeix. Sols té una qualitat generalment respectada: es molt rich.

Fill de pares pobres, aquets, que fou tanta sa honradesa com de-gracia, no pogueren fer altra cosa per ell qu' ensenyarli mal de llegir y encara més mal de posar son nom, morint lo pare poch temps després que la mare, estenuats per la més horrible y desconsoladora necessitat. Se pot dir d'ells que fou sa vida un etern purgatori. Ni cap capellá portaren á son enterro, ni d'aquestse'n va adonar ningú. Es natural. ¡Si eran tant pobrets!

Al senyor Ráfols, qu' al quedar orfe tenia nou anys, li deyan xicotet, baylet, brivallet y altres adjectius com aquestos, y li sortí un mestre improvisat, juhéu de cor, que li digué:

—Noy, al mon tot es fingit. Sols hi ha una cosa que tothom estima molt: lo diner... Procura, donchs, ferte rich y fer be; si no pots ab totes duas cosas, allavors, de tots modos... feste rich.

Tan grabada li qu dá aquella doctrina, que 's prometé no olvidarla. Comensá cridant diaris y altres papers, aixordant ab los crits que feya; més tart revengué *salidas* de teatro, tenint de correr molts cops, per escaparse d' un tanto ó altra cosa pitjor que li anava á regalar un agent encarregat de prohibir la venda. Després, ja 's feu revenador d' aquells qu' están á partir un pinyó ab lo taquillero—y de vegadas ab l' empresari—y 'ls quals tenen la virtut de ser visibles é invisibles á un temp.; visibles al públich, invisibles pels agents encarregats de perseguirlos, puig fins tenintlos al devant ó al costat, may los veuen. Ja en aquest punt lo ex-briball Ráfols, tenia alguns diners. Quan exercia aquella *professió, comers* ó anoménintho com vulgin, duptá entre seguir aquell rengl'ó ó plantar una botiga. Pero, lo qu' ell deya:

—Ne entench en res, y per altra part, si 'm planto, tindré de pagar lloguer, contribució, dependents, *quiebros*, perque ja es sapigut qu' un botiguer, sigui de lo que 's vu'gui, té de portar á coll á mol s *senyors* que no tenen un xavo per fer cantar á un cego... Ademés, tothom se fixará en mi... voldrán explotarme... ¿Quin negoci 'm pot donar més?... Me faig prestamista. Aixó, digué, 'm produhirá, y fins podré fer lo bé de que 'm parlava aquell home...

Tart se 'n recordava de fer be 'n Ráfols, puig havian passat trenta anys desde aquella fetxa, y en efecte, ho va fer tant be ab aquella sa nova professió, que 'ls primers diners que deixá foren al módich interés del *vingt y cinch per cent* á un modest industrial á qui l' Administració embargava per la falta de pago d' una contribució injusta per lo carregada, y qual industrial per sortirse del foch, caygué á las brasas, aixó es, topá ab la magnificencia del *bondadós* senyor Ráfols, que 'l tragué d' aquell apuro, per després, mes tart, quedárseli una caseta que possehia, y que fou lo puntal ab que s' agafá l' usurer pera cometre sa *magnánima* obra.

Seguiren altres *virtuts* per l' estil, fins que plegant lo ram, se presentá al mon com un estudiant quan va als exámens ben segur del éxit. No podia equivocar-se; son exámen, si no era de conciencia, fou d' una assignatura avuy molt respectada de tots: tenia molts diners, la clau per ser jove, bell, virtuós, aixirit, encara que verament no 's tinga res d' aixó.

Lo senyor Ráfols, ja en aquest punt, exerceix de piadós, y si be, conservantse solter, te duas donas no gens vellas y bastant ben parecudas en sa casa, ningú s' atreveix á posar en dupte sa rectitut. Es de tres ó quatre Associacions benéficas, individuo de la Obra y té una creu del mérit... no recordo quín, pero podém dir del d' haverse enriquit.

Aixís resulta qu' ell es un sant varó, y que lo dia de passar per lo verdader nivell, aixó es, quan deixi aqueix mon tan bonich com fals, no li faltarà á son enterro molt acompanyament, tot aquell que va deixar d' anar al de sos pobres pares.

Per aixó hi dit avans que l' han de coneixer. Quan s' arriba á una bona *posició*, no hi ha quasi cap persona dels que la ocupan que sigui desconegut. ¡Si

moltas vegadas se troban que s' anomenan amichs d' el's—perque 'ls richs tenen molts més coneguts y amichs d' el's qu' ells voldrian.—personas á las que ni si-quera creuen coneixer de vista!

Lo senyor Ráfols, ja es com un rector que, generalment, no 's recorda de quan era escolá. Troba que tothom té defectes de bulto, sobre tot si no pertany á questa bona societat á la qual está ficat de quatre dias, y aquesta, en justa correspondencia, estima 'ls seus vicis per bonas costums, reputa de ingenuitats las sevas grosserías y son sanas virtuts tots sos defectes.

Aixís es com lo mon s' enganya á sí mateix. Pero si hi ha un *mes enllá*, cosa en la que *tots absolutament estém á las foscas*, ¿qui es més digne de premi, en Ráfols ó 'ls seus pobres pares?

ENRICH RIERA MATEU.

CINISME

Camina pel carré ab marcada pena
sent víctima del vi
y fent á cada pas novas *tintinas*,
un home, un infelís.
La quitxalla que juga per la plassa
aixís que al lluny l' ha vist,
—un borratxo!—ha exclamat, y perseguintlo,
—borratxo!—ha repetit.
Y no contenta encara ab sa cridoria,
l' enrotlla desseguit,
tirantli 'ls mes grandots algunas pedras,
boy cridant los petits.
Curiosas als portals donas vehinas
quan ouhen tal burgit
se paran; també surten las mossetas
y surten los fadrins.
Y riuhen satisfets, á boca plena
tothom, los grans y 'ls xichs,
mirant com aquell hom plora de rabia
al veurers escarnit.
Y mentres tant no hi ha cap hom que ho sigui:
no hi ha qui vagi allí
y al seu germá qu' es tal aquell bohemí,
reculli y dongui llit.

JORDI MONTSERRAT.

Servey de fora.

ARENYS DE MAR.—En lo teatro del Ateneo van ren posarse en escena, lo passat diumenge *L' amor es cego*, *Echar la llave* y *La Base quinta*. En l' execució s' hi distingiren principalment la senyoreta Planas (que durant los entreactes cantá duas escullidas pesas) y 'ls Srs. Xena, Bordas, Ximeno y Puig que ver daderament foren aplaudits.

S' anunciá per diumenge vinent *La Flor de la montanya*. Comunicaré 'l resultat.

J. A.

REUS.—Es verdaderament extraordinaria la acceptació que ha tingut en aquesta ciutat la ja popular sarsuela *El rey que rabió*, vejentse precisats los actors á repetir cada vegada molts de sos números. L'

empresa ha trovat una mina que explota sense cap consideració als pobres abonats.

Fou ba tanta la concurrència que atragué al teatro *El milagro de la Virgen* que va ser desempenyada ab molt colorit per part del tenor senyor Navarro, que feu lo principal paper de la obra y las tiples senyoras Nalber, Sola y 'ls senyors Grajales y Martínez, que també 's portaren admirablement.

LL. S.

SITJES.—La societat d'aficionats que actúa en lo teatro del *Prado Suburense*, va estar molt atinada en confeccionar lo programa de las funcions del darrer diumenge. Aquest era format per la gatada en dos actes *Lo Cantadó*, de Pitarra; los monólechs *L home de l'orga* y *Lo bon cassador*, de D. Santiago Russinyol, y la graciosa pensa en un acte, *Una casa de dispesas* del Sr. C. Gumá. La concurrència sortí del teatro molt satisfeta.

La societat del *Prado* mereix un aplauso y si segueix en lo bon camí d'escullir obras catalanas pera las sevas funcions, no tardarán en seguir sos passos las societats d'altras vilas vehinas, infectadas encara de género flamench.

Q. R.

MATARO.—En lo teatro *Principal*, segueix mereixent lo aplauso del públich la companyía que dirigeix ab acert D. Enrich Borrás; en lo darrer diumenge va representarse lo drama *Mal pare!* del Sr. Roca y Roca, que va ser molt ben rebut.

N. O.

SABADELL.—Poca influencia exerceix aquí la presencia del *Centre Catalá*, puig que resulta ser Sabadell una de las ciutats més castellanizadas de Catalunya en quant á gust en las representacions teatrals. No envío notas sovint porque res ó casi res de catalá se veu en nostras taulas; fins Tarrassa en aixó nos passa al devant. ¿No ha cridat aquest punt la atenció dels catalanistas sabadellenchs?

J. L.

GIRONA.—Dissapte prop-passat, va debutar en lo Teatro Principal d'aquesta Ciutat, una companyía infantil de sarsuela, posant en escena las obras: *Los aparecidos*, *Las Companadas* y *El monaguillo*, que varen tenir una interpretació, que ningú se la esperava de tan diminuts artistas. Diumenge no vaig assistirhi; pero sé que interpretaren be las obras anunciadas, essent cridats varias vegadas al palco escénich dos nens que cantaren un dúo de *La leyenda del monje*. Lo únich que lamentém es que á criaturas com las que forman part d'aquesta companyía se 'ls fassi encarregar de treballs superiors á las sevas forsas.

Lo mateix diumenge, vaig assistir, á la tarde, al «Centro Moral», en qual teatro se posá en escena, lo drama *La creu històrica*, mereixent molts aplausos, los Srs. Guillamet, Carles y Burch.

En la societat «Talia», se vá posar en escena lo mateix dia al vespre, lo drama en tres actes y un prólech *Flor ae un dia*. Obtingueren calurosos y entusiasmats aplausos, la Srta. Molgosa y los Srs. Arquer, Planas, y Adroher, J., que interpretaren magistralment los seus papers.

Al final, y en obsequi á las senyoretas, se celebrá un magnífich ball.

J. M.

TARRASSA.—En l'«Ateneo» se doná l'últim diumenge una funció en la que se representá lo drama *La Pagesa d'Ibiza*, que fou molt ben desempenyat per la Srta. Morera, la Sra. Bosch, y los Srs. Tió, Cabeza, Comas, Badiella, Rius, Arnau, Galf y Vallet. Mereixen especial menció los Srs. Tó y Rius, que donaren molt relléu a sos respectius papers.

R. A.

DEL BALCÓ Á LA FINESTRA

Llegint bo y capficat,
en lo balcó sentat

l' esprit distreya,
quan se obra un finestró
devant del meu balcó
y surts tu, nena.

Lo llibre tanco al punt,
y aixeco 'ls ulls amunt,
que s' enlluhernan,
y en somnis de vapor,
bo y pantejantme 'l cor
vola ma pensa.

Sorpirs llenso amorós,
te veig y estich nerviós,
fins neguitejo;
tinch pena y tinch plaher,
puig robas al meu ser,
tot quant jo aleno.

Mes tu rius tot jugant
ab nins, al teu voltant,
que t' afalagan;
y besos los hi dons,
quan cantan los moixóns
prop de la aufábrega.

Quin gust ser passarell,
ó be nin com aquell
pera volarne
tal com l' auce ll festiu
boy reflant al niu,
en vers ta falda.

Mes alas no tinch jo,
ni soch tendre infantó:
lo cor té alas,
y encar' que sigui gran,
per tu torno á sé infant,
un nin com ántes.

Me miras y esllanguit
ta vista m' ha ferit,
dolceta espina:
ajúdamhi á pujar,
pera vení á xuclar
ta mel, ma aymía.

¿Si 't veig, com hermós llir,
que fá l' amor florir
á la finestra?

¿no 'm véus com papelló,
qu' anyora en lo balcó,
l' essencia teva?

¡Adeu! que ja t' en vas,
quán, nena, tornarás
com colometa?

¡Adeu! que ja m' en vaig,
quan m' abandona 'l Maig
l' hivern ¡ay! queda.

JOSEPH FALP Y PLANA.

Teatros locals

Principal.—*Don Alvaro ó la fuerza del sino* ha sigut lo clau ruhent al que s'ha agafat la empresa d'aquest teatre, que fins al present, en totes las obras que havia posat en escena, poch era lo que la sort l'avia afavorit.

Are, es clar, cada nit se representa lo drama del Duch de Rivas, exhornat ab algunas novas decoracions.

No hi ha remey: s'ha d'expremere la taronja, are que topa.

Li. eo.—Esmenats alguns defctes, excusables en tota primera representació, *Il vascello fantasma* obté una interpretació brillant. La Sra. Arkel y los senyors B'anchart y Colli fan ressaltar las moltas bellasas de la ópera de Wagner, recullint molts y merescuts aplausos.

No 's pot dir altre tant del *Orfeo* que 's cantá dimecres; tant lo temperament efectista del mestre Mugnone com las falcutats artísticas de la contralt Sra. Fabri, que desempenyá la part de protagonista, s'avenen poch á la indole de la ópera del immortal Glück.

Ni 'l mestre Mugnone pot subjectarse als estrets límits de la mateixa, ni 'ls intérpretes se traxan á la suficient altura pera desempenyar ab lluhiment lo seu comés.

No obstant, just es fer una excepció á favor de la Sra Boronat que fou la que mes se distingí.

Vist l' éxit poch satisfactori que infortunadament ha capigut á l' *Orfeo*, es de creure que la direcció del Liceo sabrá pendres la revenja ab *Gli amanti di Tèrnel* que 's cantarà próximament.

Romea.—L' estreno de la comedia *Lo mohiment continuo* qu' havia de tenir lloch aquesta setmana, s'ha aplassat fins al dimars que vé á fi de que pogan efectuarse més ensajos.

Per lo tant res podém dir d'aquesta obra fins al número próxim.

S' está preparant l' estreno del quadro dramátich *Al peu de la creu*, original del conegut dibuixant D. Ramón Escaler.

Aixis mateix se prepara la reproducció de la comedia de D. Frederich Scholer *L' hereuheret*.

Novetats.—Lo drama *La Dolores* segueix representantse ab éxit creixent. No es d'estranyar: la producció del Sr. Feliu y Codina es d'aquellas que 's fan vellas en lo cartell y que s' escoltan sempre ab lo mateix gust que 'l dia del estreno.

Y aixó es lo millor elogi que pot ferse de una obra.

Del estreno de *La llanterna mágica* 'n doném compte en la secció corresponent.

Tivolí.—Dimecres tingué lloch la *reprise* de la revista *Las reformas*, original dels Srs. Pous y Gassó, música del mestre Jimenez, á la que sos autors han afegit un nou quadro ab escenas d'actualitat y una revista de teatros, tot lo qual sigué del agrado del públich.

Eldorado.—*La Czarina* agrada cada día més. Lo públich saboreja ab delicia la bonica música del mestre Chapí, fent repetir quasi totes las pessas que amenisan la obra. Los actors, ja més segurs en sos respec-

tius papers, la interpretan de una manera acabada, recullint per aquest motiu numerosos aplausos.

No ha sigut tan fortunada la sarsuela *El gran capitán* que s' estrená di-sapte passat, ja que ni la lletra ni la música tenen res que valgui la pena. Aquesta producció fou escrita ab lo sol objecte de parodiar la organisació de la cabalgata histórica celebrada á Madrid ab motiu del Centenari de Colón y com tot lo que 's fá á corre-cuyta, no n' ha sortit res de bó.

Dimecres s' estrená la sarsuela en un acte *El novio de su señora*, original dels Sr. Perrin y Palacios, música del mestre Valverde (pare.)

L' argument d'aquesta obreta poch té d'original y en quant á la música que l'acompanya tot s'ho ha de ben menester.

La única qualitat que l'avalora es lo diálech que está versificat ab bastanta soltura y que conté algúns xistes qu' exitaren la hilaritat del públich.

Ahir divendres devia efectuarse l' estreno de la nova sarsuela *Retolondrón*, qu' obtingué un bon éxit quan s' estrená á Madrid.

Com se veu, la Empresa d'aquest teatre procura donar varietat als espectacles y aixó es lo que convé.

Calvo-Vico.—Pera demá están anunciada las últimas representacions de la comedia de mágica *Batalla de Ninfas*, que tan bonas entradas ha proporcionat.

La setmana que vé estreno del apropósit catalá *Centenari pels coloms*.

Ci vedrá.

Circo Ecuestre.—Los germans Secchi obtenen cada nit gran éxit. Los seus treballs en lo trapeci los executan ab una precisió y una seguretat com no 's veu en gayres artistes.

Las representacions de la pantomima *Juan Garín* han tocat ja á son terme, per quin motiu la Empresa está preparant nous atractius.

LABRUGUERA.

REMEMBRANSA

Al morir ma dolsa aymía
me va dir:
—Recort sía
lo roser que jo volía
com lo cór que 'm vas ferir.

Guárdal sempre, y ab sas rosas
com del cel
de flayrosas,
pensa que, mirantlo, gosas
de la que t' ayma ab anhel.

Un jorn, vegí que 's marcía
lo roser;
no podía
ja guardarlo, puig sentia
greu tristura en tot mon sér.

Cada volta que mirava
tal tesor,
ay, pensava
en los jorns que contemplava
extasiat al meu amor.

JOSEPH ORTA.

Societats Recreatives

CÍRCULO DE LA IZQUIERDA. — Dissapte al vespre inaugurarà lo local que provisionalment ha de ocupar.

Lo programa signé escullit. Se representaren dugas sarsuelas que obtingueren molt boa de-empenyo.

Signé molt celebrada la lectura de una poesia alusiva al acie, original del conegut poeta D. J. Ayné Rabell.

CLARÍS. — Diumenge per la tarde se posá en escena la bonica comedia *Lo plet de 'n Baldomero*, en quin acertat desempenyo obtingueren merescuts aplausos las senyoretas Ugas, Argemí y Cerdá y 'is senyors Fages, March, Bové, Torrus, Molist y Massons.

CÍRCULO ULTRAMARINO. — La vetllada recreativa de diumenge al vespre, estigué tota á cárrech del jove y celebrat ilusionista D. Baldomero Balbis.

Com en altrás ocasions que havém tingut lo gust de veurel en sos especials trevalls, vá sorprendrens per sa destresa y agilitat en las moltas y variadas sorts que executá.

Lo Sr. Balbis entretingué agradablement á la escullida concurrencia, que no 's cansá de prodigarli continuats aplausos.

ESQUERRA DEL ENSANXE. — En la funció del diumenge al vespre se representá la pessa *Aucells de paper*, baix la acertada direcció del Sr. Paludarias.

Secundaren discretament la Sra. Verdier y 'is senyors García y Mercader (F.) per quin motiu sigueren justament aplaudits per la elegant concurrencia que assistí á la funció.

FOMENT CATALANISTA. — Diumenge á la nit, celebrá una de sas acostumadas vetllas literarias-musicals. Se vegé molt concorreguda ab tot y la mala nit que feya, lo que demostra lo ben rebudas que son. En la que 'ns ocupa 's repetiren casi tots los números de música y sigueren també aplaudidas totas las composició que 's llegiren.

CENTRE CATALÁ (Sans). — Diumenge passat celebrá una important vetllada.

Se posá en escena la popular pessa *Lo diari ho porta* que sigué ben desempenhada per la Sra. Cuyás y senyors Serra, Baixench y Moncau.

Lo Sr. Basté recitá lo monólech '*M caso*, que sigué molt aplaudit.

Llegiren diferents trevalls los Srs. Jover, Baixench y Cuyás y executaren números musicals los senyors Parera, Solé, Llansá, Burés y Moragas.

Terminá tan agradable vetllada ab un escullit ball de societat.

J. XIMENO.

DIGAHO AL TEU PARE...

M' han dit, noya, que 'l teu pare va moure 't l' escandalosa per que sab que 'ns estimém. Pero no t' espantis, Rosa, que si no fos que 'l teu pare fa la cara tan de mómia, creu que per la penitencia

no aniria pas á Roma,
no mes perque distingís
als homes que son personas.
¡Mal vinatje qui l' aguanta!
Poch sab lo que m' incomoda
sapiguer que 't dona *jaco*,
sense com va ni com costa.
Si jo fos algun canalla...
Pero, tu, ja sabs de sobras
que soch un home... que guanya
lo que vol en dugas horas.
Per que no soch orgullós,
tu serás la meva sócia,
encare que no sou dignes
de que la meva persona
entri aixís á formar part
d' una familia tan tonta.
Ab aixó, dius al teu pare
que no 'm vingui pas ab bromas;
y que si no 'm vol per gendre...
jo tampoch lo vull per sogre.

LLUIS SALVADOR.

QUART CONCURS

(BASES PUBLICADAS EN LO NÚMERO 41)

Continuació de la llista d' articles rebuts

7, Sastreria Fi de Sigle; lema, *La gent de fora*.—8, Las Canadellas; lema, *Vi de pesseta*.—9, Mala mar; lema, *A la vora de la platja*.—10, Las filas de 'n Blay; lema, *Tres eran tres, etc*.—11, Pis per hogar; lema, *Informes*.—12, Un trastorn; lema, *Ja s' hi acostumarán*.—13, En busca de bolets; lema,—14, Donant un passeig; lema, *Sol, solet...*

Queda de temps per enviar composicions fins al dia 10 del corrent.

Novas

La Societat Catalana de Horticultura ha inaugurat una brillant exposició de jardinería, en son local del carrer alt de Sant Pere.

Las instalacions son de notable gust, cridant l' atenció los exemplars allí exposats, en especial los del Sr. Aldrofeu que ha presentat una curiosa colecció de plantas expontáneas de Catalunya, aplicables á la jardinería.

Lo jove y reputat poeta D. Ernest Soler de las Casas, ha terminat un drama que dú per títol *La Ular*. Es probable que l' estreno tingui lloch durant la present temporada, en lo teatro Romea.

Dissapte passat, lo «Centre Excursionista de Catalunya» celebrá una important vetllada dedicada á enaltir lo recort del célebre historiador y humanista catalá del sigle XVII D. Esteve de Corbera.

Se llegiren importants trevalls, tots ells merescudament aplaudits, en especial la memoria escrita pel Sr. Reig y Vilardell.

Segons noticias, algúns joves de aquesta ciutat tractan de fundar un «Círcul Literari» al objecte de celebrar vetlladas y funcions teatrals.

En los beneficis celebrats y los que están en preparació en lo teatro catalá de Romea, se nota que 'ls beneficiats tendeixen á escullir dramóns castellans. Y aixó 's podria pendre com una ingratitude. Per-

que no han de olvidar que sols ab obras catalanas han adquirit lo lloch que en nostre teatro ocupan.

Que consti.

Dimecres últim tingué lloch la inauguració oficial del Centre Catalá de Sant Andreu de Palomar.

En lo número próxim darém comple de dit acte pera lo quin forem invitats.

Dimecres últim tingué lloch la inauguració de la *Exhibició-Parodia* que acordá celebrar en son local, la Societat Antichs Guerrers.

En lo proxím número nos ocuparem d'ella ab l'extensió que 's mereix.

Lo dia 7 del corrent comensará á actuar en lo teatro Principal de Tarrassa, una companyia de sarsuela dirigida per l'aplaudit baix cómic don Joseph Bosch.

Próximament se publicará lo primer tomo de la colecció de documents històrichs existents en l'arxiu de Casa la Ciutat.

Dit tomo conté lo *Manual de novells ardots ó Diata-tari del Consell de Cent*. Compendrá desde l'any 1320 al 1396, y anirá precedit de un prólech de D. Frederich Schwartz.

Lo reputat compositor don Eussebi Bosch, está posant en música una obra nova del aplaudit autor dramátich, D. Joseph Got y Anguera.

Enigmas

XARADAS

I
 Es vocal que ja sabs tu
 ma hu,
 mineral veurás que 't dona
invers segona,
 mineral veurás que n' es
invers tres.
 Si 'l lector avispat es
 y rumia poca estona,
 un carrer de Barcelona
 trobara en ma hu dos tres.

CINTET BARRERA Y CARGOL.

II
 Animal es ma primera,
 ma segona negoció,
 una vocal la tercera
 y tot nom d' embarcació.

J. FERMÓS.

III
 Dos tres tot la dos primera
 va comprar á la Frontera!

P. ROVELLAT.

ROMBO

Vertical y horisontal: primera ratlla, consonant; segona, utensili pera beurer; tercera, molts hi viuen; quarta, poble catalá; quinta, combinació; sexta, adverbí, y séptima, vocal.

JOSEPH GARCIA SUAREZ.

TARJETA

ANA I. PI

TER

Formar ab aquestes lletres degudament combinadas lo nom d' un carrer de Barcelona.

B. RUJACA.

LOGOGRIFO

1	2	3	4	5	6	7
	7	6	2	7	1	4
		7	6	5	4	1
			4	4	3	2
				5	4	3
					4	6
						7

NUMERICH.

nom diminutiu d' home
 s' acostuma anarhi
 classe de ven
 nom de ciutat
 tothom ne té
 nota musical
 consonant

J. ESTEVE.

GEROGLIFICH

LO
 D H O R A :
 I VIDAL

J. AVELTA.

Las solucions en lo próxim número.

AVIS

Tots quants envihin las solucions de tots los Enigmas de aquest número, tindr in obció al premi consistent en una obra dramática, per lo qual s' estableixen las següents condicions: S' admeteran las solucions desde la sortida del número fins a las cinch de la tarde del dílluns. Cada plech, contenint duas solucions, se li donará lo número d' ordre de sa presentació. A las set de la tarde del dit díll uns se verificará un sorteig y lo plech, qual número resulti premiat, aquell haurá obtingut lo premi.

Cada plech deu anar acompanyat de unas cubertas de aquest número.

Solucions als Enigmas insertats en lo número 42.

XARADA.—*Mi-te-na.*

TARJETA.—*Riu de Peras.*

ENDAVALLA.—*Tubaco.*

IN. RINGOLIS.—*Malla-Mall-Ma-M.*

GEROGLIFICH.—*Per entreactes las comedias.*

25 foren los plechs rebuts ab las solucions, baix l' ordre següent:
 I, Cintet Barrera y Cargol.—2, Cisquet Vilar y Banús.—3, M. Genís.—4, Juli Torres.—5, Salvador Canyella.—6, Ramon Castellar.—7, Joseph Gastrells.—8, Nen Bufó.—9, Jaumet de Tarrassa.—10, L. L. Viola.—11, J. Partenope.—12, Sebastià.—13, Carlos Rovireta.—14, Joan Garrin.—15, Un Trompeta.—16, Rita Catalá.—17, Ramon Fesarias.—18, J. Aben-Mundivals.—19, Constantí Rivera.—20, Daniel Jové.—21, A. Lleonart.—22, J. Avelta.—23, Antonet Ribas.—24, Jaume Arqué.—25, Anton Colom.

Verificat lo sorteig, resultá afavorit lo número 12, que correspon al plech firmat per Sebastià.

Enviaren també las solucions, no entrant en sorteig per no enviar las corresponents cubertas, los Srs. A. Fontserola, Carlos Salat, Jaume Rmaní, Un Camandulas, Joseph M. C. y Matias Calana.

Correspondencia

M. Benet, M. Genís, Un Xafarder, Joan Puig, Sebastià Amell, Una Llumana, Ramon Calat, Carlos Grifell, Calafell, Anton Rafecas, Bal-domero Rich, E. Comas, L. L. Viola, A. Tegla, Jaume Arquer, R. Ribó: no han estat acertats ab lo que 'ns envian.

Ruiz Torres, Martí Xato, C. Rovell, Joan Puig, Constantí Jolis, Jaumet de Tarrassa, Noy Ros, A. Fontserola, J. Avelta, Antonet Ribas, Amelia Clavell: anirá alguna cosa.

B. Rujaca, ja ho anira veyent.—C. Saladrigas, es llarch y sobretot dolent.—Mariano Falcó, la traducció no está bé.—Nen Bufó, llegéixil á la mama.—Jaumet Tarrida, no podem complaurel.—L. S. Reus, rebrá recibo y 'ls números que demana.—A. C., Badaloná, remés lo recibo.—C. M., Vilafranca, gracias, rebra recibo; lo demés no es cap obstacle.—J. Fermós, no pot publicarse.—Serrabarreracasas, n' anirán a guns.—Andreu Esteve, en quant á la lletra, molt bonica; en quant als versos, molt dolents.—R. M. C., podem servirli los números que demana.—Francesch Torres, com que yosté ho fa millor, esperém complaurel en altre.—J. T. R., anirá; trava li més.—J. M., Girona, está bé y envíhi algun treball en vers.—Joseph Falp, veurém de treuren algun partit.—Ramon Gatell, no insisteixi, no pot anar.—Salvador Petit, ha de fer la creixensa.—Joan Serra, es poch cuydat.

Imp.—Muntaner, 40.